

Trinaest, pa šta!

Ljudi u principu ne vole ovaj broj. Kažu da im donosi nesreću i najradije bi ga preskočili. Da je mogao i AutoDesk bi preskočio trinaesticu, ali nije - uradili su i ovu verziju ACAD-a sa (ne)skrivenom željom da je što pre preskoče i krenu dalje!

Radosav Vuković

Nova verzija, zapravo, predstavlja "našminkanu" i doradenu "dvanaesticu", po svemu osim po zahtevanim resursima: treba joj računar koji će valjda biti potreban AutoCAD-u 14! Dakle, 12 megabajta RAM-a i 40 slobodnih megabajta diska. Ovih 12 megabajta shvatite uslovno sa manje neće ili ne može da radi, a obično je potrebno šesnaest! Već kod instalacije vidi se koliko je paket veliki; vredni ga instalirati samo sa CD ROM-a. Pokrene se INSTALL za DOS ili SETUP za Windows verziju, i pristavi kafica. Kada je popijete, AutoCAD 13 je instaliran. Ako nemate CD-ROM... pripremite 250 slobodnih megabajta na disku, 26 disketa od 3.5 inča, ARJ, ZIP, puno slobodnog vremena i još više strpljenja...

Prvi novitet odnosi se na drajvere za ekran. Možete raditi bez njih ili aktivirati Vibrantov ubrzavajući drajver, u okviru koga se bira jedna od 108 tipova i modela video kartica. Vrlo je, dakle, verovatno da ćete u spisku naći svoju karticu, ili barem karticu zasnovanu na istom čipu. Uostalom, program za podešavanje ovog drajvera omogućava da vidite kako izgleda izabrana rezolucija na ekranu, mada to može da bude riskantno i da obori sistem. Dobra strana drajvera je što omogućava rad sa *aerial* pogledom, koji strahovito ubrzava rad sa zumom i panom.

Konfigurisanje pokazivača i plotera nije promenjeno, ali oprez! Kada vas instalaciona procedura pita za zaključavanje fajlova, ukoliko ne radite na mreži, **obavezno** odgovorite da vam ta opcija nije potrebna, ili se spremite za čudne poruke tipa: "ne mogu da otključam TXT.SHX fajl, pritisnite Ctrl C, pritisnite Ctrl C, pritisnite..." i tako dok ne pritisnete Alt Ctrl Del.

Ekran je isti kao i kod dvanaestice ali je glavni meni potpuno promenjen, kako ekranski, tako i padajući. Treba, dakle, iznova učiti strukturu menija i snalaziti se sa komandama. A mnoge komande su izmenjene, ima novih, ali nema mnogih starih. Nov je, valjda zbog toga, i *help*; koriste se stari dijalozi, ali je upotreba slična kao i kod drugih programa, dakle moguće je šetati napred, nazad, pretraživati, proveriti "istoriju"...

Prilikom otvaranja crteža primetićete jednu zanimljivu stvar: AutoCAD je konačno dobio *preview*, odnosno prikazuje mutnu sličicu crteža. Po nama, pregled je mogao biti mnogo bolje urađen, možda ne baš kao *RX-View* ili *AM*, ali bar nešto na pola puta (da je sličica veća, da se bolje vidi, i da može da se zumira). Ali, dobro je što se bar pojavila, za manje crteže i ovo je dovoljno. Za one koji vole da stalno imaju crtež oslobođen od "dubreta", radosna vest je mogućnost stalne upotrebe komande "PURGE" u bilo kojoj fazi rada.

Što se teksta tiče, omogućeno je parametarski orijentisano rukovanje tekstom. Tekst unosite u DOS editoru, pridružujete mu fontove, menjate boje, precizirate formatiranje blokova i reči... podržani su čak i razlomci, odnosno višelinijnsko editovanje teksta. Tu je i program za kontrolu spelovanja koji ne smatramo posebno bitnim ali ga svet voli; mnogo je važnije što se u tekstu sada mogu koristiti *TrueType* fontovi koji mogu da budu ispunjeni ili oivičeni linijom. Bravo, korak bliže *Corel*-u.

Kotiranje (neki bi rekli dimenzionisanje) je sasvim istumbano. Maksimalno su podržani lokalni i korisnički definisani standardi za crtanje, nije potrebno naglašavati da li su kote horizontalne ili vertikalne (*AutoCAD* ih sam prepoznaje) promenjene su vođice, stilovi kotiranja su kompleksniji i fleksibilniji, uvedene su familije povezanih stilova i može ih biti više različitih na istom crtežu. Neke komande nisu vezane za DIM prompt, već imaju isti nivo kao i ostale komande *AutoCAD*-a, omogućene su višelinijnske napomene i višelinijnski tekst kota. Radosna vest za mašince: ubačena je grupa simbola koji označavaju tolerancije. Da se arhitekta ne bi osetile zapostavljenima, komanda za šrafiranje je znatno unapređena u smislu da je omogućeno asocijativno šrafiranje: kada se promene granice šrafirane površine, šrafura se menja. Funkcioniralo vrlo lepo. Tu je i opcija pregleda,

koja je vrlo korisna, a postoji i komanda (*HATCHEDIT*) koja omogućava zamenu uzorka šrafure, ugla nagiba i rastojanja, bez brisanja šrafure.

Posle 12 različitih varzija prodatih u milionskom tiražu, Autodeskovci su se setili da je elipsa matematički definisana prostom formulom, pa su rešili da je više ne aproksimiraju polilinijom. Probali smo, i stvarno pokazuje samo četiri gripa; bitmap programi su to imali od prve, a ne od trinaeste verzije! Kada smo već kod bitmapa, dobro je to što je omogućen uvoz PCX, GIF i TIFF formata u crteže.

U konstrukcijama su uvedene još neke novosti osim elipse. To su NURBS krive koje se dobijaju komandom *spline* (nije baš Bezier, ali biće valjda u sledećoj verziji), zatim konstrukcione prave i poluprave koje bukvalno idu u beskonačnost *AutoCAD*-ovog prostora i nemaju uticaj na granice crteža, niti zum ima uticaja na njih. Tu su kao pomoćne linije, da pomognu konstruisanju. Ovo je sasvim novi tip elemenata crteža, koji potpuno odudara od svih dosadašnjih tipova i logike *AutoCAD*-a.

Najveći pomak, makar sa programerskog stanovišta, je predstavljanje solida kao prirodnih *AutoCAD* objekata. Sa njima se može raditi kao da su linije ili krugovi, nije potrebna posebna gimnastika za editovanje, a i Bulove operacije se lako odvijaju.

Proširena je definicija linija tako da mogu da sadrže tekst i šejpove, a takođe mogu posebno da se skaliraju. Moguće je učitati tipove linija iz dijaloga boksa, a ne samo komandom *LINETYPE*. Komanda kojom se menjaju boje dijaloga boksova, a koja nije bila dokumentovana u predhodnoj verziji, sada je stavljena u padajući meni. Poboļšan je *rendering* dodavanjem tačkastih i obojenih svetala, mogućnošću uvoza *3D Studio* fajlova i definicijom materijala, mada ove opcije ne rade dovoljno pouzdano.

Sva ta doterivanja mogu da budu korisna, ali kada se sve sabere, nećeg suštinski novog, bar sa aspekta korisnika, nema. Verovatno bi se verzija mogla zvati 12.5 ili 12.1. Ako zaključite da bez novog načina šrafiranja i kotiranja ne možete da živite, da vam solidi mnogo znače, da volite konstrukciju pomoću pravih i polupravih i da Vaše linije moraju da imaju tekst na sebi, a imate 486-icu na 66MHz i para da kupite dodatnih 8Mb memorije i CD, onda samo napred, *AutoCAD* 13 je prava stvar za vas!